

SVET

*Naš svet je ena presneta smet.
Narava je še sama zabava.
Naš planet naj se spravi v red!
Naj bodo namesto lave same trave.*

LIST

*Na list se piše in riše.
Jeseni listje rdeči in šumi.
Ko list pohodiš, se ti kar smeji.
List je na drevesu kot zlato,
kar je zelo lepo.*

GORA

*Gora je skalnata mora.
Plezaš, pa ne priplezaš
do vrha.
Gore so visoke.
Z vrha je prelep razgled
na naš svet.*

Jerica Jesenko, 4. razred

Vsak človek se rodi z določenim talentom. V času šolanja ga razvija; posebno še, če ga starši in vzgojitelji znajo pravilno usmerjati in spodbujati. Kasneje pa se mora sam potruditi, da pridobljeno znanje nadgrajuje. Upamo in želimo, da bo Lucija tudi kasneje razvijala čut za pesniško ustvarjanje.

RUDOLF MAISTER – MOŽ VELIKIH DEJANJ

Rudolf Maister je bil rojen 29. marca 1874 v Kamniku kot najmlajši sin finančnega uslužbenca Franca Maistra in Frančiške. Imel je starejšega brata Arturja in mlajšega Ernesta. Ko je bil Rudolf star 3 leta, mu je umrl oče in od takrat je zanj skrbel stric Lovrenc. V osnovno šolo je hodil najprej v Mengšu, nato pa v Kranju. Vseskozi je bil odličen učenec. Leta 1885 se je vpisal na nižjo gimnazijo v Kranju in jo leta 1890 končal, 5. in 6. razred gimnazije pa je obiskoval v Ljubljani. Mati je z majhno pokojnino, ki jo je dobivala za pokojnim očetom, sinu le težko omogočila šolanje. Že v šoli se je navduševal za vojaški poklic. Tako je Rudolf po končanem 6. razredu gimnazije odšel v domobransko kadetsko šolo na Dunaju in jo leta 1894 končal.

Leta 1905 se je Rudolf poročil z Marico Stergerjevo iz Logatca. V zakonu sta se jima rodila sinova Hrvoj in Borut. Služboval je v Ljubljani, Celovcu, Brucku, Przemyslu, Celju, Gradcu in v Mariboru. V Przemyslu je hudo zbolel in se zdravil tudi v Dalmaciji in v Egiptu. Po okrevanju ni bil več sposoben za vojaško delo na fronti, zato je opravljal le dela v vojašnicah kot poveljnik 26. črnovojniškega okrožnega poveljstva v Mariboru.

Ob razpadu Avstro-Ogrske leta 1918 je ostalo odprto vprašanje severne meje na Štajerskem. Slovenci so pričakovali ozemlje, ki bo segalo do narodnostne meje, nemška zahteva pa je bila meja na Dravi, vključno z Mariborom. Tako Slovenci kot Nemci so bili prepričani, da bo ta meja zanje ugodna. Obojim je bilo jasno, da bo v boju za mejo odločal boj za Maribor. Razmere za Maribor in slovensko Štajersko niso bile ugodne.

Rudolf Maister je sodeloval tudi na sejah Narodnega sveta za Štajersko. Ta je sprejel mnoge odločitve, ki so odločilno vplivale na poznejšo osvoboditev Maribora in severne meje. Zaradi spremembe razmerja sil v Mariboru se je Maister hitro odločil – prevzel je vojaško oblast v Mariboru, odstavil prejšnje poveljstvo, odpustil vojake drugih narodnosti, Slovincem pa ukazal, da ostanejo še naprej pod orožjem. Maistrove odločitve je soglasno potrdil Narodni svet. Podelil mu je čin generala in ga imenoval za poveljnika Maribora in vse Spodnje Štajerske. Rudolf Maister je bil tako prvi general slovenske vojske.

V nekaj dneh je generalu Maistru uspelo, da se je avstrijska vojska umaknila na območje nemške Avstrije. Njegova odločnost je obrodila sad, na pariški mirovni konferenci je bila za mejo določena reka Mura. Maribor z okolico je bil tako priznan kot del slovenskega ozemlja. Tudi njegova nadaljnja vojaška in diplomatska dejavnost je pripomogla k temu, da smo Slovenci dobili večino ozemlja, ki so ga zasedle njegove vojaške enote. Boj za slovensko narodno mejo se je na Štajerskem uspešno končal. Maister pa ni bil zgolj odličen vojščak in strateg. Njegove intelektualne sposobnosti in tudi izjemne športne lastnosti (bil je telovadec, sabljač, plavalec, smučar) so mu omogočile napredovanje na različnih vojaških šolah in službenih mestih. Tuje mu ni bilo tudi pisanje pesmi ter velika ljubezen do knjig. Bil je lastnik ene največjih in najlepših zasebnih knjižnic na Slovenskem. Bil je tudi ljubiteljski slikar. Vse to ga je oblikovalo v velikega človeka, velikega domoljuba, človeka, ki je živel za višje cilje. Gotovo je bil eden takšnih velikih mož tudi Anton Jobst, ki smo se mu v tem letu ob različnih priložnostih že poklonili. On se ni boril za ozemlje, ampak za to, da bi preko glasbe, ki jo je ustvaril ter izvabljal iz Milavčevih orgel, mi vsi začutili bližino Boga in njegovo vsemogočnost. Bogu hvala za naše velike slovenske može!

Andreja Žakelj

KO BODO VEČINA, PA SE JIH PAZITE!«

Letošnje leto je polno pretresljivih dogodkov. Spomladi je skrivnostno izginilo malezijsko potniško letalo, na vzhodu Ukrajine divja vojna, v Afriki je izbruhnila epidemija ebrole, v Siriji in Iraku pa sejejo strah in trepet islamisti. Nad njihovimi grozodejstvi se zgražajo po vsem svetu – tudi tam, kjer še pred kratkim niso bili nič boljši. Ljudje so lahko nebeško dobri ali peklenško slabi. To velja za vse narode in države. Tudi za našo, kjer smo imeli pred sedmimi desetletji svoje »džihadiste«. Drugače pobarvane od sirskih in iraških, a kot kažejo pričevanja, nič manj krvoločne.

Kaj pripravi posameznika do tega, da zaradi vere, političnega prepričanja ali privrženosti klubu zverinsko napade bližnjega? Tako najpogosteje ravna takrat, ko je v množici somišljenikov. Sociologi pravijo, da dobi množica v določenih okoliščinah lastnosti, ki so povsem drugačne od siceršnjih lastnosti posameznikov v njej. Takrat se začne po množici nezadržno širiti določen vzorec mišljenja, pod vplivom katerega vsi delujejo enako. Pripadnost skupini daje posamezniku občutek anonimnosti, moči in osvoboditve od osebne odgovornosti, kar na široko odpira vrata nasilju. Poskusi so dokazali, da postane posameznik ob deindividualizaciji (izgubi lastne identitete) bolj agresiven. Zato ni čudno, da imajo islamisti v Siriji in Iraku zakrite obraze.

Skrajnežem na Bližnjem vzhodu so se – za mnoge presenetljivo – pridružili številni evropski muslimani. Nekateri pravijo, da jih je v to prignala brezperspektivnost: doma niso imeli zaposlitve, tam pa so z orožjem v roki čez noč postali junaki. Drugi menijo, da so odšli zato, ker se v Evropi ne čutijo sprejete. Naj bo kar koli: nihče nima zaradi nezadovoljstva pravice ubijati in terorizirati. Kam pa pridemo, če se bomo vedno, ko nam ne bo kaj prav, spravili na druge!

Ob divjaštvu islamskih skrajnežev se postavlja tudi vprašanje o naravi islama. V oktobrskem Ognjišču lahko v prispevku z naslovom »Nevarnost skrajnega islama«, preberemo mnenje kristjanov, ki so živeli v večinsko muslimanskem okolju: »Muslimani so prijazni, dokler so manjšina, ko bodo večina, pa se jih pazite!« Sam težko rečem kaj več o islamu, saj ga ne poznam. Prepričan pa sem, da zadnji dogodki postavljajo pod vprašaj globalizacijo in multikulturalnost, kakršne zagovarja zahodna politika. Nebrzdano mešanje ljudi različnih narodnosti in ver, ki imajo različne življenjske navade, ustvarja težko obvladljive napetosti. Tega ne nakazujejo samo odhodi evropskih muslimanov na Bližnji vzhod, ampak tudi napetosti v nekaterih evropskih mestih, o katerih pa zaradi višjih ciljev ne slišimo veliko. Rešitev ni v tem, da v Evropo preselimo dva milijona sirskih ali iraških muslimanov ali nekaj milijonov ogroženih prebivalcev podsaharske Afrike, ampak da vsem tem pomagamo v njihovih domovinah ustvariti razmere za človeka vredno življenje. Zakaj razviti svet tega ne stori, pa je že druga zgodba.

Andrej Praznik

Izdala Župnija Žiri, Jobstova cesta 34, 4226 Žiri. TRR: 07000-0000846221

Odgovarja: Igor Jereb, župnik. ☎ 04 5105 000, ✉ zupnija.ziri@rkc.si, <http://zupnija-ziri.si>
mobitel župnik: Igor Jereb: 041 703 578, mobitel duhovni pomočnik Jakob Kralj: 031 850 443

Ure, ko je duhovnik na voljo: pon.: 16⁰⁰ – 17⁴⁵ in po vsaki sveti maši.

Naklada: 800 izvodov

BESEDILA OB SLOVESNI MAŠI OB 120-LETNICI ROJSTVA ORGANISTA ANTONA JOBSTA

Uvod v mašo

Vsak narod, ki hoče rasti, slavi svoje vrle može in žene. Tudi mi smo se danes zbrali v tem duhu – hočemo izpostaviti moč in veličino duha organista in skladatelja Antona Jobsta. Človekova veličina je predvsem v žrtvovanju osebnega življenja skupni blaginji in v delu za narod. To je predvsem notranja duhovna veličina. Veliki možeje so skromni, prizadevni kulturni delavci.

"Čas je veter, ki pleve razpihava in le zrno pušča," je zapisal naš pisatelj Fran Levstik. Tega se moramo zavedati toliko bolj danes, ko se pojem resnične notranje veličine zamenjuje z zunanjo veličino, ki pa le prerada sloni na

nasilju. Te zadnje slavi množica, slavijo se možeje, ki niso ničesar napravili za svoj narod. Ti se velikokrat šopirijo. To je lažna veličina.

Prav je, da se ob začetku svete daritve vprašamo, za kaj nam gre v življenju, kako gledamo na tolake, ki so posvetili svoje življenje narodu ali morda celo poveličujemo zunanjo veličino.

Jože Tominc

Pridiga

Nadvse dragi mi žirovski farani, sobratje duhovniki in spoštovani gostje, prav prisrčno pozdravljeni. Vaš cenjeni g. župnik me je prosil, da bi danes vodil to bogoslužje in nekaj spregovoril o jubilejih, ki se jih letos spominjate, namreč 100. obletnice vaših imenitnih orgel in 120-letnice rojstva nadvse spoštovanega žirovskega organista, pevovodja in plodovitega skladatelja g. Antona Jobsta. Sam sem namreč edini še živeči župnik, ki sem deset let delovanja v Žireh z njim vsa leta dejavno sodeloval. Zato naj danes obudim nekaj spominov nanj, moram pa poseči nekoliko v zgodovino.

Prvo vprašanje je, kdo ima največ zaslug, da ima ta mogočna žirovska cerkev tako imenitne orgle in da je imela kar 66 let tako vrhunskega glasbenika za organista, pevovodjo in skladatelja. Seveda bomo najprej izrekli zahvalo Bogu, saj je od njega vse, kar smo in kar imamo. Zato smo se v velikem številu zbrali k tej sv. maši, ki je največja zahvala Bogu. Vendar moramo danes za oboje pripisati zaslugo tudi tedanjemu župniku Josipu Logarju (doma iz Metlike v Beli krajini), ki je prišel v Žiri za župnika leta 1911. Takrat je bila ta cerkev še brez opreme, seveda tudi brez orgel. G. Jobst pa je kot 18-letni fant z odliko končal orglarsko šolo v Ljubljani in ga je župnik Logar na priporočilo skladatelja in duhovnika Stanka Premrla, organista v ljubljanski stolnici, povabil v Žiri, kar mu je tudi uspelo, čeprav je bil takrat kor v žirovski cerkvi še prazen. Ker je bil župnik Logar odličen pevec in še odličnejši organist, sta skupaj z g. Jobstom načrtovala velike orgle za to veliko žirovsko cerkev. Delo sta zaupala orglarskemu mojstru Ivanu Milavcu, ki je izdelal druge največje

orgle, takoj za stolnimi v Ljubljani, in te orgle so Milavčevo zadnje delo in po mnenju mnogih najboljša njegove orgle. Najbrž so bili takrat vsi ponosni na to kraljico glasbil, tako župnik, organist Jobst, ki je dobil zares odličen in mogočen inštrument, kot tudi farani, ki so s svojimi darovi podprli tako veliko pridobitev za svojo farno cerkev.

Nekaj besed pa seveda moram spregovoriti o župniku Logarju. V Žireh je župnikoval več kot 20 let in v tem času je ogromno napravil na verskem, kulturnem in tudi na gospodarskem področju. Vsa oprema v cerkvi je praktično iz njegovega časa (tlak v cerkvi, glavni oltar, obhajilna miza, imenitna prižnica, klopi, elektrifikacija; ohranil je veliki zvon, da ga ni vzela prva svetovna vojna, nabavil 4 nove zvonove za farno cerkev in več zvonov za podružnice ..., orgle sem že omenil). Vendar vsi žirovski farani, pa tudi škofija, njegovega dela niso znali ceniti, zato se je z grenkobo v srcu preselil v mariborsko škofijo na župnijo Dobova. Od tam so ga v začetku 2. svetovne vojne pregnali Nemci na Hrvaško v zagrebško nadškofijo. Blaženi kardinal Alojzij Stepinac ga je nastavil za župnika na župnijo Žumberak, kjer je leta 1952 umrl in je tam tudi pokopan. Ko sem prišel za župnika v Metliko, sem obiskal to župnijo in njegov grob. Tamkajšnji farani so poleg križa, kjer je pokopan, postavili skromno ploščo z napisom: župnik Josip Logar – 1952. (Še priimek so narobe zapisali, pravilno Logar.) Njegov grob obiščem vsako leto, prižgem svečko, zmolim za pokoj njegove duše, saj je bil moj prednik. Ko bi vi vedeli, kakšno župnijo je imel, bi se prijeli za glavo. Od župnijske cerkve, župnišča in od pokopališča ne vidite niti ene hiše. Do sosednje župnije je 14 km. Danes je sicer ozka, asfaltirana cesta, za časa župnikovanja g. Logarja pa je bila kolovozna pot. Kako daleč je bila trgovina, pošta, zdravnik ali sobrat duhovnik. V župnijski cerkvi sv. Miklavža že več let ni sv. maše, čeprav je še vedno župnija. Nedeljsko mašo imajo 2 km nižje, v dolini v podružni cerkvi, kjer je nekaj hiš, župnik pa prihaja iz Pribiča. Skratka, g. Logar, tako sposoben in vnet dušni pastir je končal svoje zemeljsko življenje v skrajni revščini, samoti, pa vendar ni izgubil vere in zaupanja v Boga. Nekateri starejši ljudje se ga še spominjajo kot izredno dobrega, blagega in velikodušnega dušnega pastirja. Naj počiva v miru!

Kaj pa g. Jobst? Njega sem spoznal še kot bogoslovec, ko sem prvič prišel v Žiri pripravljat za novo mašo p. Pavla Koširja. Takrat je bil g. Jobst toliko star, kot sem zdaj jaz, imel pa je več lepih sivih las na glavi. Že takrat sem občudoval njegovo igranje na orgle in vodenje zbora. Ni mu bilo enakega v dekaniji in še daleč naokrog. Ko sem prišel v Žiri za kaplana leta 1970, sva postala prava prijatelja. G. župnik Pavel Kržišnik je bil brez posluha, zato je rad meni prepustil vse slovesne maše in delo s pevskim zborom, tako mešanim kot otroškim. Redno sem hodil k pevskim vajam, skupaj sva delala program za petje pri mašah, še posebej pozneje, ko sem postal župnik.

Lepo slovesnost smo pripravili leta 1972 ob 60-letnici njegove organistovske službe. Za to priložnost ga je papež Pavel VI. odlikoval z ordenom sv. Gregorja Velikega. Odlikovanje mu je izročil takratni ljubljanski nadškof in metropolit dr. Jože Pogačnik.

Druga taka slovesnost je bila ob njegovi 80-letnici rojstva. To slovesnost je vodil ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič, ki je v pridigi orisal bogato slavljenčevo življenje na glasbenem področju. Zelo slovesna je bila zlata maša g. Kosta Seljaka, pa birme, prva obhajila. Nepozabne so polnočnice in velike noči, pa tudi drugi prazniki, poročne maše itd. Samo eno lepo lastnost g. Jobsta bi še izpostavil: ni bil

starokopiten. Z veseljem je sprejel prenovo bogoslužja po koncilu, zlasti slovenski jezik pri maši in petju. Takoj se je lotil komponiranja liturgičnih tekstov v slovenščini, tudi psalmov. Rajši je imel slovenščino kot latinščino. Bil je velik Slovenec, pravi narodnjak.

Skrbelo me je takrat, kdo bo nasledil tako vrhunskega glasbenika, saj je bil g. Jobst kar preveč ljubosumen na svoj inštrument – orgle. Zlepa ni komu ponudil, da bi zaigral na žirovske orgle. Imel pa je pridnega učenca, ki ga je najprej v glasbeni šoli učil igrati harmoniko. To je bil Tone Čadež, moj nekdanji ministrant. Njega je imel posebno rad. In prav on je postal vredni naslednik g. Antona Jobsta na mogočnih žirovskih orglah kot odličen organist in pevovodja. Morda je to edinstven primer v Sloveniji, da poznajo orgle v 100 letih samo dva organista. Ni čudno, da so orgle tako imenitno vzdrževane in ohranjene kot nove.

Današnji evangelij pravi, da učenec ni nad učiteljem, vsak pa, kateri bo izučen, bo kakor njegov učitelj.

Naj sklenem z željo, da bi te mogočne orgle služile svojemu namenu še nadaljnjih 100 let, g. organistu Tonetu pa še veliko zdravja, moči in uspehov, da bo še dolgo nadaljeval delo svojega učitelja in iz pevskega zaklada prinašal novo in staro. Amen.

Florijan Božnar

Uvod v Očenaš

Hvalite Gospoda vsi narodi, slavite ga vsa ljudstva! V duhu tega psalma so desetletja slovesno donele mogočne žirovske orgle pod spretnimi prsti spoštovanega skladatelja in organista g. Antona Jobsta. Za dar življenja imam, da sem ga kot žirovski župnik osebno poznal, čeprav samo eno leto. Še danes mi odzvanja v ušesih preludij, ki ga je g. organist zaigral na orgle za veliko noč, v letu svojega zemeljskega slovesa. Ko se danes s hvaležnostjo in spoštovanjem spominjamo njegovega življenja in dela, sedaj skupaj zanj in z njim zapojmo Gospodovo molitev Oče naš.

Janez Šilar

Pozdrav miru

Še vedno mi zvenijo v ušesih in srcu preludiji, ki jih je izvabljal iz vaših orgel g. Anton Jobst. Ko me je povabil na današnjo slovesnost vaš organist in zborovodja Tone Čadež, sem mu povedal, da je g. Jobst zadnjič igral na orglah za veliko noč leta 1981 pri tretji sv. maši, ki sem jo vodil jaz.

Na svoji prvi župniji, kjer sem bil kaplan, to je pri vas v Žireh, sem imel priložnost spoznati g. Antona Jobsta, organista, zborovodja in skladatelja. Na svoji četrti župniji – kot župnik v Kranju – pa sem spoznal in sodeloval s prof. Angelo Tomanič, ki je bila zborovodkinja in organistka 36. let. Oba sta bila zelo navezana na svoje orgle. Oba sta zapustila bogato glasbeno dediščino. Oba sta zaključila svoje orglanje na svojih orglah, na katere sta bila tako navezana, pri tretji velikonočni sv. maši. Angela Tomanič v Kranju leta 2013, ki sem jo vodil tudi jaz.

Spomini so me zapeljali že daleč od sv. maše. G. Anton Jobst nas je s svojimi preludiji pripravljajal na sveto obhajilo in na zahvaljevanje za Najsvetejši zakrament. Podelimo si Kristusov mir, podajmo si roke

Vinko Podbevšek